

z dnia 14 listopada 2023 r.

Zatwierdzony przez

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PRUDNIKU

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, 1463 i 1688) oraz art. 44 ust. 1, 2 oraz art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336, 1688, 1890) Rada Miejska w Prudniku uchwała co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się pomnikiem przyrody drzewo z gatunku jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.) „Harry” o obwodach pni mierzonych na wysokości 130 cm wynoszących 434 cm i 343 cm, rosnące w Prudniku pomiędzy ul. Mieszka I i kompleksem ogrodów działkowych, na działce nr 1161/271 a.m.5, obręb Prudnik, stanowiącej własność Gminy Prudnik.

2. Współrzędne lokalizacji pomnika przyrody są następujące:

DLP 5576826.15 6469975.71; B 50°19'35.60" L 17°34'41.98"

3. Położenie pomnika przyrody określa załącznik graficzny do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustanowienie niniejszego drzewa pomnikiem przyrody ma na celu ochronę tworów przyrody ożywionej, charakteryzujących się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi oraz edukacyjnymi, a także szczególnymi cechami osobniczymi, takimi jak rozmiar i wiek.

§ 3. W stosunku do pomnika przyrody, o których mowa w § 1, w ramach ochrony czynnej ustala się:

- 1) obowiązek stałego monitoringu stanu zdrowotnego pomnika przyrody i w razie potrzeby wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających, w tym cięć i montażu wiązań;
- 2) wykonywanie działań ochronnych w celu utrzymania właściwego stanu pomnika przyrody i realizacji celów ochrony;
- 3) obowiązek stałego monitoringu oznakowania pomnika przyrody i uzupełniania jego braków.

§ 4. W stosunku do pomnika przyrody, o którym mowa w § 1 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 6) umieszczania tablic reklamowych.

§ 5. Nadzór nad pomnikiem przyrody sprawuje Burmistrz Prudnika.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Prudnika.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

LEGENDA

 pomnik przyrody - jesion wyniosły "Harry"

Materiały źródłowe:

Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii,
usługa przeglądania (10 X 2023)

Mapa ewidencyjna: Główny Urząd geodezji i Kartografii,
usługa przeglądania (10 X 2023)

0 10 20 30 40 50 m

Układ współrzędnych: PL-1992

UZASADNIENIE

Ochrona przyrody i poszczególnych jej elementów jest ustawowym obowiązkiem m.in. organów administracji publicznej. Organy administracji publicznej są obowiązane dbać o przyrodę, zapewniać warunki prawne, organizacyjne i finansowe dla ochrony przyrody oraz prowadzić działalność edukacyjną, informacyjną i promocyjną w dziedzinie ochrony przyrody. Obowiązki te mogą być realizowane poprzez obejmowanie zasobów i składników przyrody formami ochrony przewidzianymi ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm., dalej: u.o.p.), np. przez ustanowienie pomnika przyrody.

Zgodnie z art. 40 ust. 1 tej ustawy pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajoobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z art. 44 u.o.p. rada gminy ustanawia i znosi formy ochrony przyrody w drodze uchwały. Projekty tych uchwał wymagają uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Projekt uchwały w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie miasta Prudnik został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu postanowieniem....

W projekcie uchwały, wypełniając wymogi ustawy o ochronie przyrody, podano nazwę obiektu, jego położenie i charakterystykę, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, zakazy dotyczące chronionego obiektu oraz dopuszczalne zabiegi wykonywane w ramach ochrony czynnej.

O objęcie drzewa ochroną pomnikową zwrócił się Karol Koziarowski, prudnicki przyrodnik i społecznik. Do objęcia ochroną wnioskodawca wskazał dwa okazy tego gatunku rosnące w obrębie działki nr 1161/271 a.m.5, obręb Prudnik. Oględziny przeprowadzone przez przedstawicieli organu wykazały, że cechy wskazujące do objęcia ochroną pomnikową posiada jedno z drzew. Dwupniowy jesion posiada obwody pni mierzone na wys. 130 cm wynoszące 434cm i 343cm, wyróżniające go spośród innych okazów tego gatunku. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz.U. z 2017 r. poz. 2300) minimalny obwód pnia mierzony w cm na wys. 130 cm jako kryterium uznania za pomnik przyrody dla okazów z gatunku jesion wyniosły wynosi 250 cm. Imię „Harry”, zaproponowane przez Karola Koziarowskiego, związane jest z postacią Harry’ego Thürka – wybitnego pisarza i fotoreportera pochodzącego z ziemi prudnickiej. Urodzony w 1927 r. Białej, wraz z rodziną przeprowadził się do Prudnika. Zamieszkali w robotniczej dzielnicy przy dzisiejszej ul. Kolejowej, w pobliżu której rośnie jesion planowany do objęcia ochroną. Prudniczanom znany głównie z powieści „Lato umarłych snów” (*Sommer der toten Träume*), która w polskim tłumaczeniu pojawiła się najpierw w częściach na łamach „Tygodnika Prudnickiego”. Książka została przetłumaczona na wiele języków. Opisuje tragiczne losy trzech młodych Niemców i Cyganki przebywających kilka miesięcy, w powojennym – już polskim – Prudniku latem 1945 r. Bohaterowie mieszkają w getcie na ulicy Chrobrego i Królowej Jadwigi, utworzonego przez Armię Czerwoną. Choć bohaterowie są fikcyjni, ich przeżycia oparte są na prawdziwych doświadczeniach autora. Jako osiemnastoletni żołnierz uniknął on niewoli radzieckiej docierając potajemnie przez góry właśnie do Prudnika, gdzie następnie mieszkał w utworzonym z myślą o Niemcach getcie. Po wojnie osiedlił się we wschodniemieckim Weimarze. Często przebywał też w południowo-zachodniej Azji, pracując jako dziennikarz, reporter oraz korespondent wojenny. Zmarł w 2005 roku. Spoczął w starej części weimarskiego cmentarza, obok takich mistrzów pióra jak Goethe, czy Schiller. Sam autor tak wyraził się o swojej powieści „Cieszę się, że moja opowieść *Lato umarłych snów* jest osiągalna w moim rodzinnym mieście, dla Polaków i Niemców tam żyjących. Napisałem ją, żeby podtrzymać pamięć o przeszłości i przez to wspólnym staraniem nie dopuścić do jej powtórzenia (...). Mojemu miastu rodzinnemu, w którym spędziłem decydujące lata mojej młodości, mam do zawdzięczenia, że wyrosłem na otwartego człowieka, z życiową dewizą, by podchodzić do ludzi innej narodowości i religii zawsze z respektem i szacunkiem.”

Objęcie ochroną prawną drzewa ma na celu zachowanie szczególnie cennych elementów lokalnej przyrody, uwydatnienie wartości przyrodniczej, krajoobrazowej oraz dydaktycznej drzew, a także

zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody jest obowiązkiem, wynikającym z ustawy o ochronie przyrody. Ustanowienie drzewa pomnikiem przyrody przyczyni się także do poprawy wizerunku miasta jako przyjaznego środowiska.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wobec pomników przyrody wprowadzono następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 6) umieszczania tablic reklamowych

Zakazy te nie dotyczą:

- 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 2) realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Wprowadzenie zakazów pozwoli na pełniejsze zabezpieczenie przed niszczeniem cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych drzewa.

Realizacja przedmiotu uchwały pociąga za sobą skutki finansowe dla budżetu Gminy Prudnik związane z ustawową koniecznością oznakowania drzewa oraz jego późniejszym utrzymaniem w postaci przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych w ramach ochrony czynnej, ewentualnymi ekspertyzami dendrologicznymi, które będą zlecane w ramach potrzeb. Trzeba mieć na względzie, że przed objęciem drzewa ochroną zostało ono poddane pielęgnacji, w koronie założono wiązania. Przez najbliższe lata jesion najprawdopodobniej nie będzie wymagał nakładów finansowych, za wyjątkiem montażu tabliczki informującej o objęciu go ochroną. Gmina Prudnik jako właściciel drzewa, niezależnie od objęcia go ochroną pomnikową, jest zobowiązana do jego utrzymania.

Działając w myśl art. 44 ustawy o ochronie przyrody proszę Radę Miejską w Prudniku o podjęcie uchwały w sprawie ustanowienia nowego pomnika przyrody.